

ПАМ'ЯТЬ

ДОЦЕНТ САБОВ ВАСИЛЬ ОЛЕКСАНДРОВИЧ (до 80-річчя від дня народження)

– перелом кісток ноги, тазу, забій грудної клітини. Тільки завдяки кваліфікованій допомозі хірургів, турботі дружини та дітей, підтримці друзів залишився живим.

Потекли важкі тижні хвороби, яка прикувала його до ліжка.

Будучи вже важко хворим, надіявся на одужання, виношував плани на майбутнє.

Але не судилося... До свого 80-річчя не дожив декілька місяців.

Народився Василь Олександрович Сабов 27 вересня 1927 року у Франції, в Парижі, куди батьки поїхали на заробітки. Після народження сина повернулися в Ужгород, де Василь Олександрович прожив все життя.

В 1946 році, після закінчення Ужгородської угорськомовної реальної гімназії, вступив до Ужгородського державного університету на медичний факультет. Це був другий набір студентів на медичний факультет.

Важкі повоєнні часи: не вистачало підручників, в аудиторіях холодно, не завжди можна було купити скибку хліба. Але жага до знань, молодість, наполегливість у навчанні всі ці труднощі переборили.

А які чудові були викладачі – професори О.В.Фединець, В.М.Слишко, В.М.Кушко, доценти: патолофізіолог І.М.Кудієнко, фармаколог І.Березанцев, патанатом О. Кестнер та багато інших. А окремі лекції з очних хвороб читав всесвітньо відомий окуліст академік В.П.Філатов, який тоді перебував на відпочинку в Закарпатті.

Вже будучи важко хворим, Василь Олександрович тепло згадував своїх викладачів, навчання в

університеті. Адже на схилі віку з щемливим почуттям згадуються молодість, студентські роки, давні друзі (яких часто вже немає серед живих), забуваються негаразди прожитих років.

Після закінчення медичного факультету Василь Олександрович був направлений на роботу лікарем у санаторій “Синяк” на Мукачівщині, де працював один рік. Згодом був переведений на роботу в дитячий протитуберкульозний санаторій с. Оноківці Ужгородського району.

В 1957 році пройшов по конкурсу на посаду молодшого наукового співробітника Ужгородського НДІ епідеміології, мікробіології та гігієни, а після захисту кандидатської дисертації в 1961 році став завідувачем санітарно-гігієнічним відділом того ж інституту. Після реорганізації інституту з 1964 по 1967 рік очолював клінічний відділ Ужгородського філіалу Одеського інституту курортології.

В 1967 році перейшов на роботу в Закарпатську обласну санітарно-протиепідемічну станцію (обл-СЕС), спочатку на посаду санітарного лікаря, згодом – завідувача санітарно-гігієнічною лабораторією, а за сумісництвом був лікарем організаційно-методичного відділу.

В 1968 році отримав вищу кваліфікаційну категорію з загальної гігієни, а в 1979 році – першу з організації охорони здоров'я.

В 1980 році Василя Олександровича як висококваліфікованого фахівця та кандидата медичних наук запросили на посаду асистента кафедри загальної та соціальної гігієни Ужгородського університету (до тих пір з 1959 року працював на різних кафедрах за погодинною оплатою). В університеті він працював до 2002 року, до дня виходу на пенсію, на кафедрах мікробіології, фізіології рослин та біотехнології, в науково-дослідному секторі УжНУ, НВЦ “Екологія”.

Вчене звання старшого наукового співробітника Василю Олександровичу було присвоєно в 1963 році, а в 1986 році – доцента.

Науковою роботою Василь Олександрович почав займатися ще будучи студентом, у наукових гуртках, на кафедрі біохімії, гігієни.

В подальшому, після закінчення УЖДУ, працюючи на різних посадах, вивчав стан харчування в організованих колективах (дитячі садки, школи-інтернати тощо) та серед населення Закарпаття.

Василем Олександровичем встановлено, що у добових раціонах як населення області, так і орга-

нізованих колективів має місце незбалансованість білків, жирів, вуглеводів, мікроелементів та вітамінів (особливо вітамінів групи В і С). Ним були розроблені рекомендації щодо покращення харчування як в організованих колективах, так і серед населення області.

Отримані дані лягли в основу кандидатської дисертації, яку Василь Олександрович успішно захистив 27 березня 1961 року на засіданні Вченої ради 2-го Московського медичного інституту ім. М.Пирогова на тему “Обмін вітаміну А та каротину у хворих ендемічним зобом”.

В подальшому розширюється діапазон його наукових інтересів. Він починає займатися вітамінологією, медичною географією, захворюваністю серед населення області. Особливо плідно працює в області вітамінології.

Вперше на теренах України Василь Олександрович вивчає кругообіг вітамінів: рослини → продукти харчування → організм людини.

Вивчаючи вітаміни на теренах Закарпаття, він встановлює, що їх вміст у рослинах та продуктах харчування в значній мірі залежить від географічного регіону – рівнинного, передгірного та гірського. Особливо страждають на недостатність вітамінів мешканці гірського регіону Закарпаття.

Вивчав Василь Олександрович також вміст вітамінів в організмі як здорових, так і хворих людей, зокрема при ішемічній хворобі серця, гіпертонічній хворобі, ревматизмі.

Публікації отриманих даних у фахових медичних виданнях, виступи на з'їздах та конференціях, спілкування з колегами дали можливість Василю Олександровичу стати одним із провідних фахівців-вітамінологів колишнього Радянського Союзу.

Чудове володіння декількома іноземними мовами (а він знав англійську, німецьку, чеську та угорську мови) дало можливість Василю Олександровичу спілкуватися з фахівцями різних країн на наукових форумах, читати в оригіналі статті в іноземних фахових журналах, що значно збагачувало його науковий кругозір, давало можливість знайомитися з новітніми даними в галузі медицини.

Підсумком багаторічної праці з вивчення вітамінів була докторська дисертація “Витамины в объектах внешней среды и в организме людей в Закарпатье и некоторые способы воздействия на витаминный обмен”, яку Василь Олександрович в 1980 році подав на захист в одну зі спеціалізованих Вчених рад країни.

Але не так судилося, як гадалося. З незалежних від автора причин захист не відбувся. Чи то місце народження Василя Олександровича, чи якісь інші мотиви відіграли роль, але дисертація разом з авторефератом була повернута автору без пояснення причин відмови.

Василь Олександрович продовжував працювати над вибраною темою. Ним опубліковано більше 250 робіт у фахових медичних виданнях. Серед публікацій – статті, тези доповідей, монографії, зокрема *Kárpátaljai demográfiai adatok* (1993), *Körmeyzetünk, egészségünk...* (1996).

Плідно (разом із працівниками кафедри факультетської терапії) протягом багатьох років працює Василь Олександрович у госпдоговірній тематичі – вивчає захворюваність та умови праці робітників Ужгородського машинобудівного заводу та заводу “Ужгородприлад”, розробляє “Паспорт здоров'я працюючих заводу”.

Розроблені ним разом з іншими членами госпдоговірної групи рекомендації дозволили свого часу покращити умови праці робітників цих заводів, знизити тимчасову непрацездатність по цій групі захворювань.

Не цурався Василь Олександрович і громадської роботи: депутат міської ради, голова первинної організації товариства “Знання” на кафедрі, член президії обласного товариства охорони природи, ректор народного університету “Природа”, академічний наставник у студентській групі, активний учасник у роботі різних етно-культурних товариствах Закарпаття – ось далеко не повний перелік його громадських доручень.

Окремо необхідно сказати про багаторічну (більше 15 років!) участь Василя Олександровича в камерному оркестрі медичного факультету УжДУ. Жодні урочистості чи святковий вечір на медфаці не відбувалися без виступу цього колективу. Мінявся склад оркестру, студенти, які закінчували медфак, покидали його, але незмінним, протягом багатьох років, залишався його основний склад – професор Е.П.Шимко, доцент В.О.Сабов, к.м.н. В.Ю. Качала.

За плідну роботу Василь Олександрович був нагороджений значком “Відмінник охорони здоров'я”, численними грамотами різних обласних організацій, ректорату та деканату.

27 березня 2007 року закінчився земний шлях Василя Олександровича Сабова, він відійшов у вічність. Але залишилися дружина Ірина Йосипівна, лікар-педіатр, доньки Єва і Катерина, внуки Андрея, Крісті, Патрік, друзі та знайомі.

Похований Василь Олександрович на цвинтарі в Радванці.

У пам'яті колег та друзів, які знали його протягом багатьох років, він назавжди залишився скромним, працелюбним, вірним товаришем, готовим прийти на допомогу в скрутну хвилину життя, Людиною, Другом.

Хай земля буде йому пухом.

Колеги і друзі:

професори О.М.Ганич, М.М.Ганич, Т.М.Ганич, С.С.Поп, М.І.Фатула, Е.П.Шимко, доценти Ю.В.Рошквич, О.А.Рішко, В.В.Свистак, М.М.Шютєв, О.О.Семрад, А.І.Туряниця, к.м.н. В.Ю.Качала